Історико-політичні проблеми сучасного світу: Збірник наукових статей. – Чернівці: Чернівецький національний університет, 2024. – Т. 49. – С. 98-111
DOI: 10.31861/mhpi2024.49.98-111

Modern Historical and Political Issues: Journal in Historical & Political Sciences. – Chernivtsi: Chernivtsi National University, 2024. – Volume. 49. – pp. 98-111
DOI: 10.31861/mhpi2024.49.98-111

УДК 327.8:303.01

Світлана Константинюк[1]

Сучасні теоретико-концептуальні підходи до дослідження «м'якої сили»

У статті представлено аналіз сучасних теоретико-концептуальних підходів до вивчення «м'якої сили». Забезпечено основу для розвитку більш тонкого розуміння феномену та запропоновано шляхи подальших досліджень у цій сфері . Також визначені та розкриті основні виклики, з якими стикаються науковці та практики в дослідженнях. Окрім аналізу сучасного стану концепції, в статті зосереджується увага на феномені привабливості, як центрального в розумінні природи «м'якої сили», зокрема її проблемності як на теоретичному, так і практичному рівні. Окремої уваги приділено розумінню «м'якої сили» через призму ліберальної, реалістичної та конструктивістської шкіл. Проаналізовані також різні підходи до операціоналізації концепції та її складових, обґрунтовано необхідність її розширення. Окрім того, представлений аналіз особливостей актороцентричного підходу в дослідженнях «м'якої сили», зокрема наголошується на необхідності вивчення конкурентних сил в рамках дослідження конкретних випадків її використання. Особливої уваги приділяється аналізу взаємовідношення «м'якої» та «жорсткої сили». Обґрунтовується теза про те, що «м'яка сила» може переймати характеристики та ефекти «жорсткої», натомість прояви «жорсткої сили» можуть мати «м'який» вплив на інших акторів.

Ключові слова: «м'яка сила», концептуалізація, «жорстка сила», привабливість, тяжіння, публічна дипломатія, операціоналізація, актороцентричний підхід.

Svitlana Konstantynyuk[1]

Modern Theoretical and Conceptual Approaches to the Study of Soft Power

In recent years, there has been a growing interest in studying soft power, as the concept has become increasingly relevant in the international arena. This paper provides a comparative analysis of modern theoretical and conceptual approaches to the study of soft power. Despite its popularity, which grew due to the interconnectedness of states in a globalized world, nevertheless, conceptual and theoretical improvement, as well as the criticism of the concept of soft power, require a new comprehensive analysis of "soft power" in the theory of international relations. Drawing on a range of literature from political science, international relations, and sociology, the paper examines key theoretical frameworks and conceptual definitions of soft power. Overall, the paper provides a comprehensive overview of the current state of the field and offers insights into the challenges and opportunities facing scholars and practitioners studying soft power. Thus, the article examines the problematic nature of the concept of "attractiveness" as a central term in the understanding of soft power. It is the insufficient conceptual development of this concept in the field of international relations that is the reason for the slow development of the concept. In addition, the article presents the main approaches to the operationalization of the concept and proposes additions to it. Special attention is paid to understanding soft power through the prism of liberal, realistic and constructivist approaches. In addition, the features of the actor-centered approach in the study of specific cases of the use of soft power are analyzed. The last aspect presented in the article is the relationship between soft and hard power. It has been proven that soft power can have the characteristics and effects of hard power, and cases where hard power is used can have a soft effect on other actors.

[1] Аспірантка кафедри міжнародних відносин та суспільних комунікацій Чернівецького національного університету імені Ю. Федьковича, Україна.
Phd. Student of the Department of International Relations and Public Communications of Yuriy Fedkovych Chernivtsi National University, Ukraine.
E-mail: konstantyniuk.svitlana@chnu.edu.ua.

© 2024 Svitlana Konstantynyuk. Published by Yuriy Fedkovych Chernivtsi National University. This is an Open Access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution License 4.0 (CC BY 4.0).

Keywords: soft power, conceptualization, hard power, attraction, public diplomacy, operationalization, actor-centered approach.

Постановка проблеми. «М'яка сила» як засіб впливу, що реалізується за допомогою дипломатичних, культурних і соціальних засобів, набула більшого значення через зростаючий й взаємозв'язок між державами, інтенсифікацію участі недержавних акторів у формуванні глобальних подій та розвиток інформаційно-комунікаційних технологій. Популярність концепції «м'якої сили» серед науковців та практиків з одного боку, та її гнучкість для інтерпретації з іншого, є підставою для подальших наукових розвідок з метою деталізації концепту в теорії міжнародних відносин та розробки подальших підходів до її вивчення. Виникає також потреба визначити, як різні теоретичні та концептуальні рамки, що використовуються для розуміння «м'якої сили», можуть стати причиною її різних інтерпретацій.

Аналіз останніх досліджень з проблематики. Вивченню теоретичних аспектів «м'якої сили» присвячені роботи таких дослідників як Дж. Най, Д. Ґалларотті, А. Паталах, А. Дутта, М. Мартіно, С. Макдоналд, Н. Фергюсон та ін. Ресурси та інструменти «м'якої сили» більш детально досліджували Дж. Макклорі, Г. Н. Калл. Особливої уваги заслуговує праця Г. Онезорґе «М'яка сила»: сили привабливості в міжнародних відносинах»[2], в якій запропонована комплексна операціоналізація концепції. Феномену привабливості, як центрального поняття «м'якої сили», присвятили свої праці Дж. Маттерн, А. Паталах, С. Макдоналд. Особливості співвідношення концепцій «м'якої» та «жорсткої сили» розкрито в працях Л. Мінджанг, Дж. Маттерн, О. І. Ткач.

Метою статті є з'ясування особливостей сучасних теоретико-концептуальних підходів до дослідження «м'якої сили». З огляду на поставлену мету, можемо сформулювати наступні **завдання** дослідження: (1) проаналізувати сучасні теоретико-концептуальні уявлення до дослідження «м'якої сили»; (2) розкрити основні підходи до розуміння поняття привабливості в рамках концепції «м'якої сили»; (3) простежити розуміння «м'якої сили» через призму ліберальної, реалістичної та конструктивістської парадигм; (4) розглянути особливості актороцентричного підходу в дослідженнях «м'якої сили»; (5) означити теоретико-концептуальне співвідношення «м'якої» та «жорсткої сили».

Сучасний стан розвитку концепції «м'якої сили»

Поняття «м'якої сили» у сфері міжнародних відносин вже понад 30 років викликає чимало дебатів зокрема і щодо концептуалізації даного поняття. Можна припустити, що нечіткість у визначенні даної концепції зумовлене двома причинами. По-перше, йдеться про неможливість однозначної концептуалізації поняття «сила» в теорії міжнародних відносин з огляду на різне трактування феномену тими чи іншими політичними школами. По-друге, можна зробити припущення, що повільний розвиток концепції пов'язаний з тими теоретико-концептуальними та методологічними викликами, які були сформульовані науковим товариством ще з початку появи концепції та не були досі вирішені. Так, наприклад, Дж. Ґаларотті в одній зі своїх праць стверджує, що концепція «м'якої сили» розвивається повільно, а її використання обмежується зокрема аналізом зовнішньої політики США[3].

Дж. Най розуміє поняття «сила», як «...здатність досягати своїх цілей»[4], та згодом доповнює «...здатність впливати на поведінку інших для досягнення бажаних результатів»[5], що випливає з загального актороцентричного підходу у розумінні поняття «сила». Викликом в осмисленні поняття «м'якої сили» є недостатньо переконливе для наукової спільноти визначення самого автора концепції Дж. Ная, який трактує її як «...здатність країни переконувати інших робити те, що хоче вона, без сили чи примусу»[6]. Вітчизняний дослідник О. Ткач визначає «м'яку силу» як складову міжнародної політики, яка є «...комплексним інструментарієм вирішення зовнішньополітичних задач з використанням можливостей громадянського суспільства, інформаційно-

[2] Ohnesorge H. W. (2020). *Soft Power: The Forces of Attraction in International Relations*. Bonn: Springer.
[3] Gallarotti M. G. (2011). Soft Power: What it is, why it's important, and the conditions for its effective use. *Journal of Political Power*, April, p. 2.
[4] Ohnesorge H. W. (2020). *Op. cit.,* p. 27.
[5] Ibid.
[6] Nye J. S. (2004). Soft Power: The Means to Success in World Politics. *Foreign Affairs*. Available at: https://www.foreignaffairs.com/reviews/ capsule-review/2004-05-01/soft-power-means-success-world-politics (Last accessed: 10.02.2024).

комунікаційні, гуманітарні та інші альтернативні класичній дипломатії методи та технології»[7]. Натомість у своєму визначенні Капітоненко М. Г. зосереджується у на зміну поведінки актора А на актора Б: «м'яка сила» – це насамперед «…здатність робити так, щоб власні інтереси ставали інтересами інших»[8]. Втім, не дивлячись на складність визначення феномену в силу різної інтерпретованості, яка була допущена автором концепції, можна запропонувати наступне, ширше визначення: «М'яка сила» – це наявність та використання таких ресурсів та інструментів актором-заявником щодо актора-реципієнта, що може змінити сприйняття або поведінку останнього, а також підтримати сприятливе відношення до себе в рамках власних інтересів.

Американський дослідник Дж. Ґаларотті бачить в «м'якій силі» форму метавлади, адже остання часто «...ототожнюється з контролем над порядком денним ... та описує ситуації, в яких самі відносини влади вбудовуються в більшу констеляцію соціальних відносин...»[9], що цілком збігається з уявленням Дж. Ная своєї концепції. Важливо, що «м'яку силу» розглядають переважно як прояв «четвертого обличчя» влади, або «продуктивної влади» згідно з уявленнями Фуко, адже вона базується на соціалізації та спільних нормах[10].

Втім, концепція Дж. Ная часто є об'єктом критики щодо своєї оригінальності. Так, У. Юкаруч у своїй праці «Критичний підхід до «м'якої сили»[11] вказує на схожість певних положень концепції з вже наявними ідеями Е. Х. Карра (важливість влади над думкою) та С. Люкса (влада, яка діє соціально, через формування вподобань)[12]. Дослідник також вказує на особливу схожість ідеї «м'якої сили» з уявленням про гегемонію А. Грамші: «...гегемонія є інтелектуальним та моральним лідерством, основними складовими елементами якого є згода та переконання, а не примус»[13]. Втім, заслугою Дж. Ная є не стільки пропозиція введення концепції в науковий обіг, як спроба чіткої концептуалізації та операціоналізації поняття, спроби надати ключ до подальших досліджень сили привабливості на міжнародній арені в умовах сучасності.

Ще одним викликом для виокремлення концепції «м'якої сили» як чіткої аналітичної категорії є її концептуальна близькість з поняттями державного іміджу, національного (державного брендингу) та PR. Втім, імідж слід розглядати створення певного образу для здійснення емоційно-психологічного впливу на об'єкт, що не є концептуально порівнянним з поняттям «м'якої сили», навіть не дивлячись на її маніпулятивну природу з огляду на емпіричні спостереження. Що стосується поняття державного брендингу, який був введений С. Анхольтом, то слід засвідчити, що при операціоналізації двох понять є перетини, особливо якщо йдеться про категорію ресурсів та інструментів (згідно з шестикутником С. Анхольта: туризм, населення, експорт, уряд та політична ситуація, культура та традиції, населення, експорт)[14]. Втім, під «м'якою силою» як під аналітичною категорією слід розуміти більш практичний підтекст, адже враховує також конкретний державний інтерес, аналіз інструментів досягнення, а також безпосереднє сприйняття та результати її використання щодо конкретних акторів-реципієнтів. Якщо ж провести паралель між поняттями «м'якої сили» та PR, то слід погодитись у схожості інструментарію двох явищ, втім «м'яка сила» має, по-перше, більше різношерстий набір ресурсів, які є неконтрольованими або майже неконтрольованими державою як основним актором-провідником «м'якої сили». По-друге, публічна дипломатія, як основний інструмент «м'якої сили», має на меті побудову довготривалих відносин. Тому, не дивлячись на те, що ці поняття перетинаються як в аналітичній, так і в практичній площині, слід зазначити, що концепція «м'якої сили» є концептуально ширшою.

---

[7] Ткач.О.І. (2018). «М'яка сила» як характерна ознака політичного впливу великої держави за умов багатополярного світу в Латиноамериканському регіоні. *Politologe Bulletin*, Iss. 80, с. 79.

[8] Капітоненко М.Г. (2010). «М'яка сила» у сучасній світовій політиці: теоретичні аспекти. *Актуальні проблеми міжнародних відносин. Вип. 94 (Частина ІІ)*, с. 20.

[9] Gallarotti M. G. (2011). Soft Power: What it is, why it's important, and the conditions for its effective use. *Journal of Political Power*, April, p. 12.

[10] Kearn D. (2011). The Hard Thruths about Soft Power. *Journal of Political Power, Vol.4, No.1,* April, p. 71.

[11] Yukaruc U. (2017). A Critical Approach to Soft Power. *Journal of Bitlis Eren University, Vol.6, No.2, December*, p. 496.

[12] Ibid.

[13] Ibid., p. 497.

[14] Яремко З.М., Ткач Г.В. (2016). Щодо національного брендингу в Україні в контексті просування її інтересів у світі. *Молодий вчений, No. 12.1 (40),* с. 1036.

В одній зі своїх праць М. Д. Мартіно визначає 4 основних поля для дискусії щодо аналізу «м'якої сили»: *(1)* визначення, природа та сутність «м'якої сили»; *(2)* співвідношення «м'якої» та «жорсткої» сили; *(3)* питання ресурсів та поведінки, що генерують «м'яку силу»; *(4)* залучені актори під час спрямування «м'якої сили» держави[15]. В даній статті дані аспекти запропоновані до розгляду, втім, слід погодитись, що всі чотири питання досі є дискусійними.

Безумовно, такий стан речей є причиною гострої критики концепції науковою спільнотою. Так, Н. Фергюсон, який заперечує здатність «м'якої сили» захищати національні інтереси держави, вказує, що любов до певних культурних чи ціннісних явищ актора А актором В не означає любов актора В до актора А (як приклад, любов до кінематографа Голлівуду чи до МакДоналдс не є любов'ю до США)[16]. Висновок науковця з першого погляду є очевидним, втім, на нашу думку, важливим тут радше є інтерес держави, яка спрямовує «м'яку силу», адже прихильність реципієнта не обов'язкового є бажаним результатом актора А (того, що спрямовує).

Також існує поширена серед критиків думка, що «м'яка сила» може виступати тільки як категорія практики, а не аналізу[17], не дивлячись на переконання Дж. Ная в протилежному. Це пояснюється тим, що актори, на яких спрямовується «м'яка сила» (надалі: актори-реципієнти) приймають лиш певні версії цінностей та культурних благ, які на них спрямовані зацікавленим актором.

Американський дослідник К. Грей натомість визначає наступні проблемні питання концепції «м'якої сили»: *(1)* її часто розглядають як альтернативу «жорсткої»; *(2)* концепція не надійна в стратегічному плануванні; *(3)* її ресурси та інструменти не контрольовані владою, суспільством та інститутами (не дивлячись на переконання Дж. Ная в тому, що «м'яка сила» накопичується громадянським суспільством); *(4)* ресурси та інструменти неможливо вирахувати. Дослідник також зазначає, що з теоретико-концептуальної точки зору «м'яку силу» наївно називати цілісною концепцією, адже її положення неможливо перевірити на практиці[18]. Окрім того, К. Грей вважає, що привабливість не виникає як наслідок конкретних практик, а є природнім тяжінням слабких держав до могутніх[19].

А. Паталах вважає, що концепція «м'якої сили» потребує більш суворої позитивістської структури, яка б надала чітку розмежованість «м'якій» та «жорсткій силі», давала ключі до визначення випадків використання кожної та враховувала б всі аспекти відносин А (актора-заявника) та В (актора-реципієнта) під час застосування «м'якої сили»[20].

Поняття «привабливості» в рамках концепції «м'якої сили»

Точкою опору даної концепції є поняття «привабливості» актора, який спрямовує «м'яку силу». Як вказує Л. Мінджанг, основними критеріями «м'якої сили» є привабливість (або ж приваблення), переконання, кооптація та емуляція[21]. Втім, в теорії міжнародних відносин поняття «привабливості» актора на міжнародній арені є не настільки достатньо дослідженим, а уявлення Дж. Ная базується на «припущеннях щодо її природності»[22]. Втім, слід визнати, що в працях автора концепції не знаходиться цілісного розкриття концепції «привабливості», натомість він фокусується на тому, як її застосовувати для захисту власних інтересів: «Країна може отримати бажані результати у світовій політиці, тому що інші країни хочуть наслідувати її, захоплюю-

[15] Martino D. M. (2020). Soft Power: theoretical framework and political foundations. *Przegląd Europejski*, Vol. 2020, No.4, p. 19.
[16] Ferguson N. (2009). Think Again: Power. *Foreign Policy*. Available at: https://foreignpolicy.com/2009/11/03/think-again-power/ (Last accessed: 21.02.2024).
[17] Hall T. (2010). An unclear Attraction: A Critical Examination of Soft Power as an Analytical Category. *The Chinese Journal of International Politics*, Vol.3, p. 197.
[18] Gray S. Colin. (2011). Hard Power and Soft Power: The Utility of Military Force as an Instrument of Policy in the 21st Century. Strategic Studies Institute, pp. 28-36.
[19] Ibid., pp. 34-35.
[20] Patalakh A. (2018). Soft Power Revisited: What Attraction Is in International Relations. PhD thesis, University of Milanom 2016/2017, p. 66.
[21] Mingjang L. (2009). *Soft Power: China's Emerging Strategy in Internaional Politics*. UK: Lexington Books, p. 4.
[22] Mattern B. J. (2005). Why «Soft Power» Isn't So Soft: Representational Force and the Sociolinguistic Construction of Attraction in World Politics. *Millenium: Journal of International Studies*. Vol.33, No. 3, p. 585.

чись її цінностями, наслідуючи приклад...»[23]. Тому не дивно, що в науковій літературі можна зустріти різні варіації даного поняття – привабливість (як факт), приваблення (як процес), тяжіння, прихильність та симпатія (як відношення актора-реципієнта до актора-заявника), що свідчить про певну онтологічну невизначеність концепції. Такі варіації розуміння даного феномену небезпідставно вносять певні труднощі як з теоретико-концептуальної точки зору, так і з практичного розуміння відносин між акторами-заявниками та акторами-реципієнтами.

Якщо основою концепції «м'якої сили» є поняття привабливості, пояснення якого неможливо без міждисциплінарного підходу, то слід звернутись до визначення цього поняття в психології: «...позитивне ставлення або оцінка щодо конкретної людини, включаючи три компоненти, які традиційно приписуються ставленням: поведінковий (схильність наближатись до людини), когнітивний (позитивні переконання щодо людини) та афективний (позитивні почуття до людини)[24]. Природу привабливості в рамках концепції «м'якої сили» спромігся дослідити А. Паталах, який у своїй праці стверджує, що розуміння функціонування «м'якої сили» полягає в осмисленні природи привабливості та, таким чином, виділяє декілька вимірів до аналізу привабливості акторів: *(1)* логічно-раціональний та афективно-емоційний (фокусуються на стратегічних наративах актора А щодо актора В); *(2)* когнітивно-раціональний (розглядає сприйняття актором Б актора А); *(3)* раціональний та нормативний вимір (розглядають поведінку акторів з точки зору норм поведінки)[25]. Такий розподіл виглядає повноцінним з огляду на те, що привабливість – це феномен, який залежить від конкретних характеристик та якостей об'єкта привабливості та від особливостей його сприйняття іншими.

Окрім цього, А. Паталах звертається до напрацювань Дж. Френча та Б. Рейвена щодо типології привабливості у сфері міжнародних відносин: *(1)* емоційна привабливість (базується на способі ідентифікації актора Б з актором А та пов'язана з відчуттям єдності); *(2)* раціональна привабливість (базується на експертній владі та залежить від ступеня знань чи сприйняття, які приписує актор В актору А); *(3)* соціальна привабливість (має нормативну природу та залежить від інтерналізованих цінностей актора В, що зумовлюють обставини, при яких актора А має легітимне право впливати на актора В)[26].

В своїй праці, присвяченій теоретичним основам «м'якої сили», М. Д. Мартіно критикує загальне розуміння поняття «привабливості», адже є відмінні типи «тяжіння» та «привабливості» від тих, що пропонує Дж. Най: (*1)* та, що виникає завдяки позитивній участі держави у міжнародних інституціях; (*2)* привабливість, яка виникає завдяки успіхам на міжнародній арені та пов'язана з репутацією та довірою світової спільноти до держави; (*3)* привабливість, яка здобувається шляхом переконання інших[27].

Отже, можна констатувати, що відсутність чіткої теоретико-концептуальної основи феномену привабливості є проблемним аспектом для розуміння природи відносин між актором-заявником та актором-реципієнтом під час спрямування першим «м'якої сили».

«М'яка сила» через призму ліберального, реалістичного та конструктивістського підходів

Дж. Най бачить концепцію «м'якої сили» як аналітичну категорію, яку можна розглядати як з ліберального та конструктивістського підходу, так і з точки зору реалістичної парадигми.

Існує загальне уявлення, що «м'яка сила» є концепцією, що походить з ліберального табору в міжнародних відносинах, а саме ліберального інституціоналізму. Втім, якщо розглядати концепцію «м'якої сили» через призму саме класичного лібералізму, то на нашу думку, як не парадоксально, існує ризик поверхневого розуміння її природи. Це пояснюється тим, що, по-перше, не тільки демократичні держави можуть використовувати «м'які» інструменти впливу на інших акторів з метою відстоювання національних інтересів, що демонструє досвід рф та КНР остан-

[23] Nye J.S. (2008). Public Diplomacy and Soft Power. *The Annals of the American Academy*, March 2008, p. 94.
[24] Aron A., Lewandowski G. (2001). Psychology of Interpersonal Attraction. *International Encyclopedia of the Social & Behavioral Sciences.* Available at: https://www.sciencedirect.com/topics/neuroscience/interpersonal-attraction (Last accessed: 05.02.2024).
[25] Patalakh A. (2018). Soft Power Revisited: What Attraction Is in International Relations. PhD thesis, University of Milanom 2016/2017, p. 61.
[26] Ibid., pp. 75-95.
[27] Martino D. M. (2020). Soft Power: theoretical framework and political foundations. *Przegląd Europejski*, Vol. 2020. No. 4, p. 17.

ніх десятиріч. По-друге, застосування актором «м'якої сили» слід розглядати тільки через призму аналізу конкретного інтересу актора, який її застосовує. З цього випливає, що захоплюючись «несиловим» впливом актора, не слід забувати про ненормативну природу концепції Дж. Ная.

Якщо спробувати розглянути концепцію «м'якої сили» через призму класичного реалізму, то вона розглядається як така, що здатна забезпечити захист національних інтересів так само, як і «жорстка сила». В даному контексті варто згадати слова прабатька реалізму Г. Моргентау про важливість «влади над думкою»[28]. Втім, реалістичну школу, а неореалістичну школу і поготів, слід критикувати за надмірний сцієнтизм, адже зазвичай у фокус уваги потрапляють ті ресурси, які можна вирахувати. Опираючись на складну систему ресурсів та інструментів «мя'кої сили» не дивно, що саме представники реалістичної парадигми уникають більш глибокого осмислення природи «м'якої сили» як на теоретичному, так і на практичному рівні. Втім, П. Білгін та Б. Еліс вважають, що гучна поява «м'якої сили» в науковому товаристві призвела до визнання необхідності дослідження нематеріальних форм сили, хоча і не пропонує відображення «реальних випадків і місця появи та використання»[29]. Втім, дослідники переконані, що реалістичний погляд має потенціал в розкритті сутності та дослідженні реальних процесів використання «м'якої сили» та критикує представників цієї школи за «надмірний сцієнтизм» та відмову від подальших досліджень[30]. Знаходячи спільні точки дотику між уявленнями реалістів щодо природи міжнародних відносин та місцем та роллю «м'якої сили», дослідники зауважують, що якщо реалісти фокусуються на здатності актора змінювати те, що роблять інші, то Дж. Най пропонує концепцію, яка демонструє здатність актора формувати те, чого хочуть інші (кооптивна влада)[31]. Такий фокус бачення Дж. Ная відкриває можливості для перспектив представників реалізму до аналізу «м'якої сили».

Дослідники, які розглядають «м'яку силу» в рамках конструктивістського підходу натомість, фокусуючись на важливості дослідження ідей, норм та цінностей у сфері міжнародних відносин, висвітлюють даний феномен у всій її соціальній складності. Це пояснюється інтересом до: *(1)* когнітивних складових в політичному процесі; *(2)* аналізу дискурсу та мови; *(3)* нематеріальних політичних ресурсів; *(4)* важливості контексту в аналізі конкретних політичних явищ. Приміряючи дані принципи до потенційних досліджень «м'якої сили» можна розгледіти нові можливості до її онтологічного розуміння. Капітоненко М. Г. вважає, що поняття «м'якої сили» має «конструктивістські мотиви»[32].

Якщо центральною категорією «м'якої сили» є привабливість актора, а привабливість через призму конструктивістського аналізу – це сконструйована правда про неї (безумовно актором, який вбачає в цьому свій інтерес), то ця привабливість є формою примусу, який має соціолінгвістичний характер. Тому Дж. Маттерн пропонує застосовувати в аналізі будь-якого прояву «м'якої сили» поняття «репрезентативної сили», під якою вона розуміє примусову форму влади, яка здійснюється через мову. Тут слід вказати не на природність, а на соціальність, тобто мінливість феномену привабливості[33].

С. К. Вінклер, яка вивчала «м'яку силу» в рамках конструктивістського підходу, розглядає «м'яку силу» як концептуальний інструмент, який є сконструйованим та розказаним, аніж як природне явище. Наводячи приклад використання «м'якої сили» Японією, дослідниця стверджує, що реїфікація (абстракція, як реальна подія) «м'якої сили» «...формує інтереси, та інтереси формують «м'яку силу»[34].

Дослідник У. В'яс стверджує, що саме традиційний конструктивістський підхід є найбільш

[28] Morgenthau H.J. (1949). *Politics Among Nations: The Struggle for Power and Peace*. New York: Alfred A. Knoff, p. 13.
[29] Bilgin P., Elis B. (2008). Hard Power. Soft Power: Toward a More Realistic Power Analysis. *Insight Turkey*, Vol. 10, No 2, p. 5.
[30] Ibid., p. 7.
[31] Ibid., p. 9.
[32] Капітоненко М.Г. (2010). «М'яка сила» у сучасній світовій політиці: теоретичні аспекти. *Актуальні проблеми міжнародних відносин. Вип. 94 (Частина ІІ)*, с. 20.
[33] Там само, с. 23.
[34] Winkler S. Ch. (2009). «Soft Power is such a benign animal»: narrative power and the reification of concepts in Japan. *Cambridge Review of International Affairs*, Vol. 32, No.4, p. 497.

прийнятним, адже: *(1)* розглядає державу (актора, який спрямовує «м'яку силу» як сукупність різних акторів та агентів; *(2)* враховує залежність спрямування «м'якої сили» від індивідуальних інтересів актора В та його ідентичності, звичок, норм, ідей; *(3)* розглядає мережу агентів та акторів «м'якої сили» як неоднорідну (в якій уряд не обов'язково найсильніший агент)[35]. Д. Керн, натомість вважає, що «м'яка сила» вимагає «спільного соціального контексту» та «спільної ідентичності» акторів, а поріг цих ідентичностей та цінностей в глобалізованому світі зростає[36].

Не дивлячись на те, що саме конструктивістський підхід найчастіше критикується за антисцієнтистські тенденції, на нашу думку, саме він здатний, по-перше, значно розширити теоретично-концептуальне розуміння даної концепції та, по-друге, надати нові інструменти до дослідження конкретних випадків її використання.

Операціоналізація концепції

Протягом існування концепції було чимало спроб її однозначної «деконструкції». Так, Дж. Най пропонує наступний розподіл ресурсів «м'якої сили»: *(1)* культура; *(2)* внутрішні цінності та політика; *(3)* зміст та стиль зовнішньої політики[37]. Важливо, що при цьому автор концепції надає перевагу важливості «внутрішніх активів», залишаючи міжнародну політику на другому плані у приваблені зовнішніх аудиторій[38]. Втім, поняття цінностей та культури, які країна «транспортує» до цільових аудиторій, в напрацюваннях Дж. Ная є доволі розмитими. А. Табор та Е. Джен вважають, що під цінностями розуміються «загальні ідеї», які країна може експортувати, а під культурою слід розуміти конкретні культурні продукти, які може запропонувати актор[39]. Втім, на нашу думку, таке узагальнення не дозволяє повною мірою осмислити ресурси та інструменти, якими актор користується, що тільки підсилює скептицизм щодо сприйняття в науковій спільноті «м'якої сили» як аналітичної категорії. Окрім цього, такі узагальнення обмежують емпіричну спроможність наукового дослідження. Якщо ж розглядати «м'яку силу» як категорію практики, то з таким підходом концепція стає й справді ненадійною для стратегічного використання.

Дж. Ґаларотті натомість пропонує свою систему джерел «м'якої сили»: **а) міжнародні**: *(1)* повага до міжнародного права, норм та інституцій; *(2)* опора на багатосторонність; *(3)* повага до міжнародних договорів та обов'язків; *(4)* ліберальна зовнішня політика; *(5)* воля жертвувати короткостроковими національними інтересами заради колективного блага; **б) внутрішні**: культура та політичні інститути[40] Втім, якщо погоджуватись з тезою про «м'які» ефекти «жорсткої сили», то очевидно, що дана типологія джерел не буде вичерпною.

Німецький дослідник Г. Онезорґе, який у 2020 р. презентував ґрунтовну працю «М'яка сила»: сили привабливості в міжнародних відносинах»[41] пропонує одну з найкомплексніших підходів до операціоналізації «м'якої сили». Під ресурсами він пропонує розглядати культуру, цінності, зовнішню та внутрішню політику та особистостей (лідерів думок), а під інструментами публічну та «персональну» дипломатію[42]. На даному етапі цілком очевидним є те, що під ресурсами слід розуміти певний продукт, а інструменти мають за мету їх поширення. Важливо також додати, що дана таксономія потребує певного додаткового пояснення. Так, логічно, що зовнішня та внутрішня політика тільки тоді можуть вважатись ресурсами «м'якої сили», якщо вони є легітимними в очах внутрішньої та зовнішньої цілі (аудиторії). На нашу думку, цінною є також ідея внесення до інструментів «м'якої сили» категорії культурних відносин, який вино-

[35] Vyas U. (2010*). Soft Power in Japan-China Relations: State, Sub-state and Nonstate Relations*. London: Routledge, pp. 104-108.
[36] Kearn D. (2011). The Hard Truths about Soft Power. *Joutnal of Political Power,* April 2011, p. 71.
[37] Nye J. S. (2004) *Soft Power: The Means to Success in World Politics*. New York: Public Affairs, p. 48.
[38] MacDonald S., Singh J.P. Soft Power Today Measuring the Influences and Effects. The Institute for International Cultural Relations. British Council, 2017, p. 7.
[39] Tabor A., Jenne E. (N.D.). Stretching the «Soft Power» Concept from Washington to Beijing. Manuscript., p. 1. Available at: http://www.siwps.org/wp-content/uploads/Jenne-and-Tabor-Stretching-the- Soft-Power-Concept-from-Washington-to-Beijing.pdf (Last accessed: 15.02.2024).
[40] Gallarotti M.G. (2011). Soft Power: What it is, why it's important, and the conditions for its effective use. *Journal of Political Powe*r, p. 23.
[41] Ohnesorge H. W. (2020). *Soft Power: The Forces of Attraction in International Relations*. Bonn: Springer.
[42] Ibid., p. 89.

сить наперед процеси залучення акторів в культурному обміні, не розглядаючи культурний вплив тільки одного актора на іншого[43].

З огляду на те, що в об'єктиві «м'якої сили» межі між внутрішньою та зовнішньою політикою стираються, вважаємо за доцільне запропонувати доповнення інструментів внутрішньою публічною дипломатією. Під останньою слід розуміти «...ряд ініціатив, які служать для інформування та отримання допомоги громадянами в межах нації»[44] та «... вимагає щільного спілкування з місцевим населення щодо намірів та поведінки держави»[45]. Необхідність внесення даної практики як значущого інструменту впливу пояснюється тим, що добробут та процвітання громадян є також важливим показником привабливості держави.

Важливим внеском Г. Онезорґе є обґрунтування чіткого розподілу сприйняття в таксономії «м'якої сили» та самого результату спрямування. Сприйняття на думку дослідника можна типологізувати як тяжіння, апатія та відторгнення, натомість результатом є погодження, нейтральність, супротив[46]. Такий погляд на аналіз результатів впливу «м'якої сили» в рамках вивчення конкретних випадків є доволі раціональним, адже якщо інтересом держави актора А є не зміна сприйняття, а конкретний політичний акт зі сторони актора В, то фокус на позитивному сприйнятті актора В приводить до нерелевантних висновків. З огляду на індикатори сприйняття та результату запропоновані дослідником, розуміємо, що сприйняття відповідатимуть за інтерес та бажання, натомість результати за конкретний акт та поведінку актора-реципієнта[47].

Існує і інша типологізація сприйняття «м'якої сили», яка пропонує більш тонке розуміння реагування актора-реціпиєнта на актора-завяника. Таким чином, маємо наступні три виміри сприйняття: 1) когнітивний (те, як актора бачать інші, орієнтуючись на знання про неї); 2) афективний (те, як бачать актора інші, не враховуючи політичні, військові, економічні переваги або слабкості); 3) нормативний (чи вважають інші зовнішню та внутрішню політику держави виправданою[48].

Слід доповнити, що важливою складовою операціоналізації «м'якої сили» має стати категорія агентів впливу, адже «м'яка сила» актора-заявника діє непрямо через певну групу агентів (неурядові організації, форуми, програми, фонди і т.д.). Втім, слід визнати, що така категоріалізація є значним викликом через: *а)* різношерстість агентів; *б)* міру їх контрольованості або неконтрольованості державою; *в)* міру їх значущості в просторі актора-реципієнта. Так, наприклад, національні бренди не мають на меті покращення іміджу держави, втім непогано можуть пересилювати це завдання на когнітивному та афективному рівні сприйняття реципієнта.

Отже, існують різні підходи до операціоналізації концепції та її складових (ресурсів, інструментів, сприйняття та результатів), що дозволяє гнучко підходити до дослідження феномену.

Особливості актороцентричного підходу в дослідженнях «м'якої сили»

Цілком зрозумілим є те, що аналіз використання «м'якої сили» нерелевантний без розуміння конкретного впливу одного актора на іншого, хоча слід зазначити, що таких досліджень, які б концентрувались на поведінці як актора А, так і актора В небагато. А. Паталах вважає загальний підхід, тобто фокусування на акторі, який спрямовує «м'яку силу» неправильним. Натомість він пропонує свою власну «агрегативну» модель вивчення взаємодії акторів при спрямуванні «м'якої сили», що пропонує більш реалістичне бачення її використання. Вона має на меті розкрити взаємодію наступних акторів: «заявника» (того, хто спрямовує «м'яку силу»), «реципієнта» (того, на кого вона спрямована) та «конкурента» (того, хто також спрямовує

[43] MacDonald S., Singh J.P. (2017). Soft Power Today Measuring the Influences and Effects. The Institute for International Cultural Relations. British Council, p. 15.
[44] Tyler M.C., Abbasov A., Gibson N, Teo F. (2012). Domestic Public Diplomacy. Discussion Paper: *International Experience*, April 2012. Australian Institute of International Affairs, p. 5.
[45] Ibid.
[46] Ohnesorge H. W. (2020). *Soft Power: The Forces of Attraction in International Relations*. Bonn: Springer, p. 89.
[47] Ibid.
[48] Martino D. M. (2020). Soft Power: theoretical framework and political foundations. *Przegląd Europejski*, Vol. 2020, No.4, p. 19.

«м'яку силу» на обраного актором заявником реципієнта, конкуруючи з ним)[49]. Такий підхід і справді дає змогу ширше розглянути практику використання «м'якої сили» в конкретних умовах конкуренції «м'яких сил». Іншими словами, згідно «агрегаційної» моделі неможливо вивчати «м'яку силу», яка спрямована США на рф, без розуміння стороннього впливу, наприклад «м'якої сили» КНР. Це в свою чергу дозволяє зрозуміти ефективні чи неефективні інструменти та методи використання «м'якої сили» та конкретні причини задовільних чи незадовільних результатів її використання актором-заявником. Окрім цього, науковець вважає за доцільне розділяти вивчення сприйняття «м'якої сили» елітою та громадськість актора-реципієнта[50].

Важливо згадати, що критика концепції «м'якої сили» полягає в неможливості доведення зміни поведінки актора В через спрямування «м'якої сили» актором А[51]. Втім реалістичний підхід не залишає багато простору для вивчення психологічних ефектів «м'якої сили», але ж привабливість як і вивчення досягнення результатів залежить, як було з'ясовано вище, від когнітивного, афективного та нормативного сприйняття обох акторів, які беруть в даному процесі участь.

Ключем для знаходження позитивного чи негативного результату є фокусування на тих показниках привабливості та приваблення, на яких наголошують Г. Келлі та Е. Бершайд: *(1)* різні фактори середовища акторів; (*2)* індивідуальні особливості акторів (потреби та мотиви); *(3)* реляційні умови акторів (унікальні умови відносин між А та Б)[52]. Саме врахування даних аспектів, а також вивчення типів привабливості на міжнародній арені є ключем до знаходження конкретних результатів впливу «м'якої сили» А на В. Зважаючи на ці фактори, не дивною є позиція Д. Керна щодо ефективності «м'якої сили» тільки за умов існування спільних інтересів, а також спільних норм і правил між акторами які спрямовують та приймають «м'яку силу»[53]. Таким чином, Д. Керн пропонує розглядати використання «м'якої сили» актора А на актора В у контексті застосування гегемоністської влади, в межах якої гегемон формує норми та цінності в межах певної системи, а «м'яка сила» за таких умов дає «ідейну основу для легітимності гегемона»[54].

На захист концепції слід вказати про емпіричне спостереження щодо «м'якої сили» рф, яка в сьогоднішніх умовах полягає скоріше не в зміні поведінки та сприйнятті інших акторів, а фіксації сприйняття тих, хто вже розділяє прихильність. Іншим прикладом є Україна, якій на думку Дж. Макклорі[55] та Дж. Ная[56], з початку широкомасштабного вторгнення завдяки «м'якій силі» вдалось переконати західних партнерів в необхідності довготривалої підтримки. Навряд капітал «м'якої сили» України в останнє десятиріччя був накопичений чимось іншим окрім фатальних історичних подій, втім нині логічною є стратегія утримання цієї підтримки аніж зміни поведінки акторів-партнерів, що було б ризикованим кроком. Тому, можливо, теоретична прив'язка концепції «м'якої сили» до розуміння влади Р. А. Даля («...змусити іншого робити те, чого актор Б інакше не зробив би»[57] є дискусійною.

Дихотомія «м'якої» та «жорсткої сили»

Як вже згадувалось вище, «м'яка сила» стала привабливою концепцією в науковому середовищі, та забуваючи про її ненормативну природу, вона легко перетворювалась в панацею від всіх бід сучасності. Основою цієї тенденції є вже звичне протиставлення її щодо «жорсткої сили». Це є логічним з огляду на тотальну відмінність інструментів та ресурсів між обома, швид-

[49] Patalakh A. (2016). Assessment of Soft Power Strategies: Towards an Aggregative Analytical Model for Country-Focused Case Srudy Research. *CIRR XXII (76),* 2016, p. 87.
[50] Ibid., p. 89.
[51] Yukaruc U. (2017). A Critical Approach to Soft Power. *Journal of Bitlis Eren University,* Vol.6, No.2, p. 500.
[52] Kelley H., Bersheid E., Christensen E. *Close Relationships.* New York: W. H. Freeman, 1983, pp. 48-54.
[53] Kearn D. (2011). The Hard Truths about Soft Power. *Joutnal of Political Power,* April, p. 72.
[54] Ibid., p. 82.
[55] McClory J. (2022). The soft power of Ukraine's blue and gold offers hope for victory. *Nikkei Asia*. Available at: https://asia.nikkei.com/Opinion/The-soft-power-of-Ukraine-s-blue-and-gold-offers-hope-for-victory (Last accessed: 15.02.2024).
[56] Nye J.S. (2022). Soft Power After Ukraine. *Project Syndicate*. Available at: https://www.project-syndicate.org/commentary/soft-power-after-russia-war-in-ukraine-by-joseph-s-nye-2022-05 (Last accessed: 02.02.2024).
[57] Dahl R. A. (1957).The Concept of Power. *Behavioral Science,* Vol. 2, No. 3, pp. 202-203.

кості досягнення результатів та нормативної виправданості їх використання актором. Втім, за час практичного тестування концепції такий чіткий розподіл не видається настільки доцільним. Якщо Дж. Най вказує на те, що «жорстка» та «м'яка» сили можуть підкріплювати одна одну, а іноді і заважати, то Н. Фергюсон, один з основних критиків концепції бачить в «м'якій силі» «закамуфльовану версію «жорсткої сили»[58].

Так, представник Стенфордського університету Т. Мацуда у своїй праці «М'яка сила» та її небезпеки: культурна політика США на початку післявоєнної Японії та постійна залежність»[59] вказує на те, що відносини США та Японії в рамках спрямування «м'якої сили» першою слід розглядати через призму відносин домінування-підпорядкування[60]. Вчений аргументує це одностороннім потоком впливу США на Японію, що є непорівнянним з загальним уявленням про побудову довіри за допомогою «м 'якої сили».

Найбільш повно взаємовідношення «жорсткої» та «м'якої сили» з погляду конструктивістського підходу представлене в статті вже вищезгаданої дослідниці Дж. Маттерн «Чому м'яка сила не є такою «м'якою»[61], в якій авторка звертає увагу на нелогічність розкриття природи «м'якої сили» Дж. Найєм. Якщо враховувати погано організовану взаємодію між акторами на міжнародній арені, а отже атмосферу недовіри та криз, то «м'яка сила» виступає в ролі «жорсткої сили», завдаючи загрози онтологічній безпеці суб'єктів, на яких вона спрямована. Отже, «м'яка сила» з цього погляду є продовженням «жорсткої», адже діє за принципом «видимості вибору» реципієнта[62].

Індійський вчений А. Дутта також доходить висновку, що «м'яка сила» не може вважатись «м'якою», проте науковець знаходить для цього іншу аргументацію. Він стверджує, що ресурси та інструменти «м'якої сили» задіюються в стратегічному протиборстві (як приклад наводиться протиборство «м'яких сил» Індії та Китаю)[63]. Таке зауваження не розкриває «жорсткої» природи концепції, адже за використанням будь-якої сили завжди стоїть національний інтерес, втім воно є важливим у підтвердженні ненормативної природи «м'якої сили». Також важливим спостереженням А. Дутти є те, що теоретико-концептуальні основи «м'якої сили» не співпадають з практичними аспектами її використання[64]. Як приклад А. Дутта наводить досвід КНР, яка залучає великі потужності «м'якої сили» по всьому світу (поширення Інституту Конфуція), втім, на думку науковця, не є привабливою[65]. Дане твердження можна зіставити з уявленнями представників класичного лібералізму про можливість намагнічувати привабливість завдяки демократичним цінностям та цінностям свободи, що обмежує вивчення особливостей застосування «м'якої сили» недемократичними державами. Інститут Конфуція, можливо, дійсно не є достатньо ефективним інструментом для привабливості КНР, втім, по-перше, слід проаналізувати конкретні інтереси та цілі держави (з огляду на таксономію «м'якої сили», зазначену вище), адже привабливість на міжнародній арені може бути не єдиною метою актора. По-друге, враховуючи актороцентричний підхід під час аналізу «м'якої сили», виникає питання чи справді Китай не є привабливим, наприклад для недемократичних країн, чи країн партнерів. Продовжуючи вище викладений аргумент, слід також додати, що сила як така (а економічна та військова могутність Китаю є причиною занепокоєння Заходу) також є джерелом привабливості.

Слід констатувати, що проблемність з'ясування взаємовідношення «жорсткої» та «м'якої сили» полягає знову ж таки у феномені привабливості. Інструменти та ресурси «жорсткої сили» (військова могутність, економічний тиск, дипломатичні погрози) також можуть привабливими

[58] Martino D. M. (2020). Soft Power: theoretical framework and political foundations. *Przegląd Europejski,* Vol. 2020, No.4., p. 17.
[59] Matsuda T. (2007). *Soft Power and its perils: US Cultural Policy in Early Postwar Japan and Permanent Dependency*. Chicago:Stanford University Press, p.16.
[60] Ibid., p. 16.
[61] Mattern J. B. (2005). Why "Soft Power" Isn't So Soft: Representational Force and the Sociolinguistic Construction of Attraction in World Politics. *Millenium: Journal of International Studies, Vol.33, No. 3*.
[62] Ibid., p. 586.
[63] Dutta A. (2018). The Concept of Soft Power: A Critical Analysis. *International Affairs Forum.* Available at: https://www.ia-forum.org/Content/ViewInternal_Document.cfm?contenttype_id=5&ContentID=8393 (Last accessed: 16.03.2024).
[64] Ibid.
[65] Ibid.

та розцінюватись як елемент «м'якої сили» для акторів-спостерігачів. Наприклад, ідеї антиамериканізму та погрози військового втручання рф для більшості західних країн безумовно не викликають симпатії, втім, по-перше, демонстрація сили, або відкриті інтенції до її використання можуть бути привабливим для країн-партнерів, чи певних представників громадськості «недружніх держав».. Л. Мінджанг підтверджує цю думку і вказує на те, що «жорстка сила» також має здатність приваблювати, а «м'яка» може викликати відторгнення[66]. А. Табор та Е. Дженн також переконані у необхідності переосмислення «м'якої» та «жорсткої» сил: «За останні десятиріччя концептуальні границі «м'якої сили» змістились і стали містити елементи примусу та спонукань, які використовуються урядами для досягнення міжнародної легітимності»[67].

Ще одним необхідним аспектом для розуміння «жорсткої» природи «м'якої сили» є аспект культурологічний. Важливим спостереженням ділиться вітчизняний науковець О. Ткач, описуючи специфіку «м'якої сили» США в Латинській Америці: «... розповсюдження американської культури в державах іншої культурної ідентичностей ЛАКБ призвело до природного конфлікту з їх місцевими традиціями»[68]. Л. Міджанг також виділяє поширення американської масової культури, який викликає страх перед культурною гегемонією та культурним імперіалізмом в міру інтенсивності її розповсюдження, як наочний приклад[69].

Враховуючи вищезазначені аспекти слід погодитись з твердженням щодо контекстуальності тої чи іншої сили, тобто важливим є не те, яким ресурсом актор володіє, а скоріше як він його застосовує. Окрім того, Д. Керн звертає увагу на певну «силову» закономірність у сфері міжнародних відносин: «Без певної кількості ресурсів «жорсткої сили» надзвичайно важко уявити державу, яка володіє значним ступенем «м'якої сили»[70]. Ця закономірність пояснюється тим, що спроможність держави нарощувати та вміло використовувати матеріальні силові ресурси, а також потенціал такого використання є також предметом приваблення інших акторів на міжнародній арені.

Висновки. Концепція «м'якої сили», безумовно, має свій капітал привабливості в науковій спільноті, хоча важко заперечити проблематичність її теоретико-концептуальних та методологічних засад. З огляду на поставлені завдання, можна дійти наступних висновків.

По-перше, слід зазначити, що концепція «м'якої сили», обґрунтована Дж. Наєм, дає значний простір для інтерпретації науковцями та всіма зацікавленими щодо *(1)* самого визначення поняття; *(2)* онтологічних засад «м'якої сили»; *(3)* розуміння природи «привабливості», як основи концепції; *(4)* розуміння урядового контролю ресурсами та інструментами «м'якої сили»; *(5)* можливостей визначення результатів. Відповідно, вона потребує більшої як теоретико-концептуальної, так і методологічної строгості.

По-друге, проблемність концепції «м'якої сили» полягає в недостатньому розумінні поняття привабливості в рамках теорії міжнародних відносин. Відсутнє однозначне розуміння даного феномену, а також його критеріїв.

По-третє, «м'яка сила» є доволі гнучкою концепцією, яка може розглядатись через призму ліберального, реалістичного та конструктивістського підходів. Втім, саме конструктивістський підхід, з огляду на аналіз вище, має найбільший потенціал для розкриття концепції.

По-четверте, використання «м'якої сили» слід розглядати виключно в рамках відносин актора-заявника та актора-реципієнта, враховуючи як специфіку потреб, мотивів та умов відносин між обома акторами, так і особливості конкуруючих сил за увагу актора-реципієнта.

По-п'яте, в сучасному уявленні співвідношення «м'якої» та «жорсткої сили», до якого схиляється Дж. Най, піддається сумніву. Якщо «жорстка сила» актора А на актора Б є приваблі-

[66] Mingjang L. (2009). *Soft Power: China's Emerging Strategy in Internaional Politics*. UK: Lexington Books, p. 4.
[67] Tabor A., Jenne E. (N.D.). *Stretching the «Soft Power» Concept from Washington to Beijing*. Manuscript, p. 1. Available at: http://www.siwps.org/wp-content/uploads/Jenne-and-Tabor-Stretching-the- Soft-Power-Concept-from-Washington-to-Beijing.pdf (Last accessed: 15.02.2024).
[68] Ткач. О.І. (2018). «М'яка сила» як характерна ознака політичного впливу великої держави за умов багатополярного світу в Латиноамериканському регіоні. *Politologe Bulletin*. Iss. 80, с. 81.
[69] Mingjang L. (2009). *Soft Power: China's Emerging Strategy in Internaional Politics*. UK: Lexington Books, p. 4.
[70] Kearn D. (2011). The Hard Truths about Soft Power. *Joutnal of Political Power,* April 2011, p. 74.

вою для актора С, то тоді слід говорити про «м'яку силу» актора А на актора С. Окрім цього, емпірично доведено, що «м'яка сила» може мати «жорсткі» характеристики (наприклад, культурне домінування), а прояв «жорсткої сили» може викликати довіру сторонніх акторів.

Список джерел

1. Капітоненко М.Г. (2010). «М'яка сила» у сучасній світовій політиці: теоретичні аспекти. *Актуальні проблеми міжнародних відносин. Вип. 94 (Частина ІІ)*, с. 20-29.
2. Ткач. О. І. (2018). «М'яка сила» як характерна ознака політичного впливу великої держави за умов багатополярного світу в Латиноамериканському регіоні. *Politologe Bulletin*, Iss. 80, с. 77-85.
3. Яремко З.М., Ткач Г.В. (2016). Щодо національного брендингу в Україні в контексті просування її інтересів у світі. *Молодий вчений*, No. 12.1 (40), с. 1035-1040.
4. Aron A., Lewandowski G. (2001). Psychology of Interpersonal Attraction. *International Encyclopedia of the Social & Behavioral Sciences*. Available at: https://www.sciencedirect.com/topics/neuroscience/interpersonal-attraction (Last accessed: 05.02.2024).
5. Bilgin P., Elis B. (2008). Hard Power. Soft Power: Toward a More Realistic Power Analysis. *Insight Turkey*, Vol. 10, No 2, pp. 5-20.
6. Dahl R. A. (1957). The Concept of Power. *Behavioral Science, Vol. 2, No. 3*, pp. 201-215.
7. Dutta A. (2018). The Concept of Soft Power: A Critical Analysis. *International Affairs Forum.* Available at: https://www.ia-forum.org/Content/ViewInternal_Document.cfm?contenttype_id=5&ContentID=8393 (Last accessed: 16.03.2024).
8. Ferguson N. (2009). Think Again: Power. *Foreign Policy*. Available at: https://foreignpolicy.com/2009/11/03/ think-again-power/ (Last accessed: 21.02.2024).
9. Gallarotti M.G. (2011). Soft Power: What it is, why it's important, and the conditions for its effective use. *Journal of Political Power*, pp. 2-51.
10. Gray S. Colin. (2011). *Hard Power and Soft Power: The Utility of Military Force as an Instrument of Policy in the 21st Century*. Strategic Studies Institute, 581 p.
11. Hall T. (2010). An unclear Attraction: A Critical Examination of Soft Power as an Analytical Category. *The Chinese Journal of International Politics*, Vol.3, pp. 189-211.
12. Kearn D. (2011). The Hard Truths about Soft Power. *Joutnal of Political Power*, April 2011, pp. 65-85.
13. Kelley H., Bersheid E., Christensen E. (1983). *Close Relationships.* New York: W. H. Freeman, 612 p.
14. MacDonald S., Singh J.P. (2017). Soft Power Today Measuring the Influences and Effects. The Institute for International Cultural Relations. British Council, 96 p.
15. Martino D. M (2020). Soft Power: theoretical framework and political foundations. *Przegląd Europejski*, Vol. 2020, No.4, pp. 11-24.
16. Mattern J. B. (2005). Why "Soft Power" Isn't So Soft: Representational Force and the Sociolinguistic Construction of Attraction in World Politics. *Millenium: Journal of International Studies*, Vol.33, No. 3, pp. 583-612.
17. Matsuda T. (2007). *Soft Power and its perils: US Cultural Policy in Early Postwar Japan and Permanent Dependency*. Chicago:Stanford University Press, 80 p.
18. McClory J. (2022). The soft power of Ukraine's blue and gold offers hope for victory. *Nikkei Asia*. Available at: https://asia.nikkei.com/Opinion/The-soft-power-of-Ukraine-s-blue-and-gold-offers-hope-for-victory (Last accessed: 15.02.2024).
19. Mingjang L. (2009). *Soft Power: China's Emerging Strategy in Internaional Politics*. UK: Lexington Books, 275 p.
20. Morgenthau H.J. (1949). *Politics Among Nations: The Struggle for Power and Peace*. New York: Alfred A. Knoff, 528 p.
21. Nye J.S. (2022). Soft Power After Ukraine. *Project Syndicate*. Available at: https://www.project-syndicate.org/commentary/soft-power-after-russia-war-in-ukraine-by-joseph-s-nye-2022-05 (Last accessed: 02.02.2024).
22. Nye J. S. (2004). *Soft Power: The Means to Success in World Politics*. New York: Public Affairs, 2004, 206 p.

23. Nye J.S. (2008). Public Diplomacy and Soft Power. *The Annals of the American Academy*, March 2008, pp. 94-109.

24. Ohnesorge H. W. (2020). *Soft Power: The Forces of Attraction in International Relations*. Bonn: Springer, 307 p.

25. Patalakh A. (2016). Assessment of Soft Power Strategies: Towards an Aggregative Analytical Model for Country-Focused Case Srudy Research. *CIRR XXII (76)*, pp. 85-112.

26. Patalakh A. (2018). Soft Power Revisited: What Attraction Is in International Relations. PhD thesis, University of Milanom 2016/2017, 231 p.

27. Tabor A., Jenne E. (N.D.). *Stretching the «Soft Power» Concept from Washington to Beijing.* Manuscript. Available at: http://www.siwps.org/wp-content/uploads/Jenne-and-Tabor-Stretching-the-Soft-Power-Concept-from-Washington-to-Beijing.pdf (Last accessed: 15.02.2024).

28. Tyler M.C., Abbasov A., Gibson N, Teo F. (2012). Domestic Public Diplomacy. Discussion Paper: *International Experience*, April 2012. Australian Institute of International Affairs, 15 p.

29. Vyas U. (2010). *Soft Power in Japan-China Relations: State, Sub-state and Nonstate Relations*. London: Routledge, pp. 71-117.

30. Winkler S. Ch. (2009). «Soft Power is such a benign animal»: narrative power and the reification of concepts in Japan. *Cambridge Review of International Affairs*, Vol. 32, No.4, pp. 483-501.

31. Yukaruc U. (2017). A Critical Approach to Soft Power. *Journal of Bitlis Eren University, Vol.6, No.2, December*, pp. 491-502.

References

1. Kapitonenko M.H. (2010). “Miaka syla” u suchasnii svitovii polititysi: teoretychni aspekty. *Aktualni problemy mizhnarodnykh vidnosyn.* Vyp. 94 (Chastyna II), s. 20-29.

2. Tkach.O.I. (2018). “Miaka syla” yak kharakterna oznaka politychnoho vplyvu velykoi derzhavy za umov bahatopoliarnoho svitu v Latynoamerykanskomu rehioni. *Politologe Bulletin*, Iss. 80, s. 77- 85.

3. Yaremko Z.M., Tkach H.V. (2016). Shchodo natsionalnoho brendynhu v Ukraini v konteksti prosuvannia yii interesiv u sviti. *Molodyi vchenyi*, No. 12.1 (40), s.1035-1040.

4. Aron A., Lewandowski G. (2001). Psychology of Interpersonal Attraction. *International Encyclopedia of the Social & Behavioral Sciences*. Available at: https://www.sciencedirect.com/topics/neuroscience/interpersonal-attraction (Last accessed: 05.02.2024).

5. Bilgin P., Elis B. (2008). Hard Power. Soft Power: Toward a More Realistic Power Analysis. *Insight Turkey*, Vol. 10, No 2, pp. 5-20.

6. Dahl R. A. (1957). The Concept of Power. *Behavioral Science, Vol. 2, No. 3*, pp. 201-215.

7. Dutta A. (2018). The Concept of Soft Power: A Critical Analysis. *International Affairs Forum.* Available at: https://www.ia-forum.org/Content/ViewInternal_Document.cfm?contenttype_id=5&ContentID=8393 (Last accessed: 16.03.2024).

8. Ferguson N. (2009). Think Again: Power. *Foreign Policy*. Available at: https://foreignpolicy.com/2009/11/03/ think-again-power/ (Last accessed: 21.02.2024).

9. Gallarotti M.G. (2011). Soft Power: What it is, why it’s important, and the conditions for its effective use. *Journal of Political Power*, pp. 2-51.

10. Gray S. Colin. (2011). *Hard Power and Soft Power: The Utility of Military Force as an Instrument of Policy in the 21st Century*. Strategic Studies Institute, 581 p.

11. Hall T. (2010). An unclear Attraction: A Critical Examination of Soft Power as an Analytical Category. *The Chinese Journal of International Politics*, Vol.3, pp. 189-211.

12. Kearn D. (2011). The Hard Truths about Soft Power. *Joutnal of Political Power*, April 2011, pp. 65-85.

13. Kelley H., Bersheid E., Christensen E. (1983). *Close Relationships.* New York: W. H. Freeman, 612 p.

14. MacDonald S., Singh J.P. (2017). Soft Power Today Measuring the Influences and Effects. The Institute for International Cultural Relations. British Council, 96 p.

15. Martino D. M (2020). Soft Power: theoretical framework and political foundations. *Przegląd Europejski*, Vol. 2020, No.4, pp. 11-24.

16. Mattern J. B. (2005). Why “Soft Power” Isn’t So Soft: Representational Force and the Sociolinguistic Construction of Attraction in World Politics. *Millenium: Journal of International Studies*,

Vol.33, No. 3, pp. 583-612.

17. Matsuda T. (2007). *Soft Power and its perils: US Cultural Policy in Early Postwar Japan and Permanent Dependency*. Chicago:Stanford University Press, 80 p.

18. McClory J. (2022). The soft power of Ukraine's blue and gold offers hope for victory. *Nikkei Asia*. Available at: https://asia.nikkei.com/Opinion/The-soft-power-of-Ukraine-s-blue-and-gold-offers-hope-for-victory (Last accessed: 15.02.2024).

19. Mingjang L. (2009). *Soft Power: China's Emerging Strategy in Internaional Politics*. UK: Lexington Books, 275 p.

20. Morgenthau H.J. (1949). *Politics Among Nations: The Struggle for Power and Peace*. New York: Alfred A. Knoff, 528 p.

21. Nye J.S. (2022). Soft Power After Ukraine. *Project Syndicate*. Available at: https://www.project-syndicate.org/commentary/soft-power-after-russia-war-in-ukraine-by-joseph-s-nye-2022-05 (Last accessed: 02.02.2024).

22. Nye J. S. (2004). *Soft Power: The Means to Success in World Politics*. New York: Public Affairs, 2004, 206 p.

23. Nye J.S. (2008). Public Diplomacy and Soft Power. *The Annals of the American Academy*, March 2008, pp. 94-109.

24. Ohnesorge H. W. (2020). *Soft Power: The Forces of Attraction in International Relations*. Bonn: Springer, 307 p.

25. Patalakh A. (2016). Assessment of Soft Power Strategies: Towards an Aggregative Analytical Model for Country-Focused Case Srudy Research. *CIRR XXII (76)*, pp. 85-112.

26. Patalakh A. (2018). Soft Power Revisited: What Attraction Is in International Relations. PhD thesis, University of Milanom 2016/2017, 231 p.

27. Tabor A., Jenne E. (N.D.). *Stretching the «Soft Power» Concept from Washington to Beijing.* Manuscript. Available at: http://www.siwps.org/wp-content/uploads/Jenne-and-Tabor-Stretching-the-Soft-Power-Concept-from-Washington-to-Beijing.pdf (Last accessed: 15.02.2024).

28. Tyler M.C., Abbasov A., Gibson N, Teo F. (2012). Domestic Public Diplomacy. Discussion Paper: *International Experience*, April 2012. Australian Institute of International Affairs, 15 p.

29. Vyas U. (2010). *Soft Power in Japan-China Relations: State, Sub-state and Nonstate Relations*. London: Routledge, pp. 71-117.

30. Winkler S. Ch. (2009). «Soft Power is such a benign animal»: narrative power and the reification of concepts in Japan. *Cambridge Review of International Affairs*, Vol. 32, No.4, pp. 483-501.

31. Yukaruc U. (2017). A Critical Approach to Soft Power. *Journal of Bitlis Eren University, Vol.6, No.2, December*, pp. 491-502.